

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

21 octombrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Ion Guzun, Nadejda Toma, Iurie Diaconu și Petru Moraru,

a judecat în ședință, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vasile Bolduratu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2014, în cauza penală în privința lui,

Vrabie Serghei Andrei, născut la 05 aprilie 1979, originar și domiciliat în mun. Chișinău, str. Gohberg, 2 ap.20, cu viza de reședință în mun. Chișinău, str. Cuza Vodă 9/2, ap.3.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- *Instanța de fond* - 12.11.2008 - 30.05.2013;

- *Instanța de apel* - 25.06.2013 - 26.03.2014;

- *Instanța de recurs* - 03.06.2014- 21.10.2014.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Code de procedură penală a fost legal executată.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, asupra recursului,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 30 mai 2013, Vrabie Serghei a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 6 ani închisoare, cu privire de dreptul de a conduce mijloace de transport pentru un termen de 4 ani.

În baza art. 90 Cod penal s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 4 ani.

Acțiunea civilă, înaintată de către Osadcenco Alexandru a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, inculpatul Vrabie Serghei la data de 19 septembrie 2008, aproximativ la orele 04.20, aflîndu-se la volanul autovehiculului de model „Școda Fabia” cu numărul de înmatriculare C LT 437, și deplasîndu-se pe bd. Renașterii din direcția str. Albișoara spre str. T. Vladimirescu mun. Chișinău, în preajma sensului giratoriu de la intersecția străzilor bd. Renașterii și T. Vladimirescu, a încălcat prevederile:

- art.2 al Regulamentului Circulației Rutiere conform căruia: „în Republica Moldova vehiculele se conduc pe partea dreaptă a carosabilului în sensul circulației”;

- art.3 al Regulamentului Circulației Rutiere în baza căruia: „Participanții la trafic care circulă pe drumurile publice sunt obligați să se conformeze Regulamentului Circulației Rutiere și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului” și adoptînd o viteză excesivă nu s-a isprăvit cu conducerea mijlocului de transport, ignorînd cerințele obligatorii a marcajului rutier 1.3 ale RCR „linia îngustă continue dublă ce separă fluxurile de transport în sensuri opuse” preselectînd marcajul rutier 1.3 a ieșit pe banda destinată circulației din sens opus, prin ce a încălcat:

- art.42 pct.3 al Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede că: „Pe drumurile cu circulația dublu sens care au cel puțin două benzi într-o direcție este interzisă intrarea pe partea carosabilului destinată circulației în sens opus.”;

- art.45 alin. 1), lit. a), b), d), e) al Regulamentului Circulației Rutiere, conform căruia „Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, d) condițiile rutiere, e) situația rutieră și ca rezultat a comis tamponare în obstacol, pilon electric, amplasat pe marginea stîngă a carosabilului în raport cu direcția de deplasare a autovehiculului, iar pasagerul din autovehiculul „Școda Fabia”, Osadcenco Ștefan, în urma leziunilor corporale grave, a decedat la față locului și unitatea de transport fiind tehnic deteriorată considerabil.

3. Împotriva sentinței instanței de fond au declarat apeluri:

- procurorul, în care a solicitat casarea acesteia în privința inculpatului Vrabie Sergiu și pronunțarea unei noi hotărîri mai aspre, invocînd motivele că, pedeapsa stabilită este prea blîndă și la emiterea sentinței instanța de judecată a dat o apreciere corectă probelor prezentate de către acuzare, însă în opinia părții acuzării pedeapsa aplicată inculpatului este blîndă în coraport cu faptele incriminate acestuia, precum și consecințele survenite în rezultatul lor și anume decesul părții vătămate, de asemenea, instanța urma să țină cont de prevederile art. 61 Cod penal conform căruia pedeapsa are drept scop corectarea condamnatului, precum și prevenirea de săvîrșire de noi infracțiuni din partea acestuia;

- succesorul părții vătămate Osadcenco Alexandru și reprezentantul acestuia, avocatul Igor Filip, care au solicitat casarea acesteia în privința aplicării prevederilor art. 90 Cod penal cu menținerea pedepsei privative de libertate pe un termen de 6 ani față de inculpatul Vrabie Sergiu, invocînd motivele că, la examinarea cauzei, instanța a încălcat limitele învinuirii, dreptul la apărare a părții vătămate, a distorsionat materialele cauzei, a analizat în mod părtinitor probele prezentate, a exclus și a tăinuit probele pertinente, nu s-a expus asupra cheltuielilor de judecată și în baza acestor proceduri instanța a numit inculpatului o pedeapsă nejustificat de blîndă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2014, au fost respinse ca nefondate apelurile procurorului, succesului părții vătămate Alexandru Osadcenco și reprezentantului său avocatul Igor Filip în latura penală.

Au fost admise apelurile succesului părții vătămate Alexandru Osadcenco și reprezentantului său avocatul Igor Filip, casată sentința în latura civilă și în această parte pronunță o nouă hotărîre prin care: a admise parțial acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului moral și încasează de la Vrabie Serghei Andrei în contul lui Osadcenco Alexandru 50 000 (cincizeci mii) lei cu titlul de prejudiciul moral.

A fost admisă în principiu acțiunea civilă, referitor la încasarea prejudiciului material, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să hotărască instanța civilă. În rest s-a menținut sentința.

Pentru a se pronunța, instanța de apel a relevat că, nu a statuat temeuri de a admite apelul acuzatorului de stat, și a succesului părții vătămate în latura penală. Prin urmare, pedeapsa condiționată a executării pedepsei cu închisoare aplicată inculpatului este corect individualizată, neexistînd circumstanțe și temeuri pentru izolarea inculpatului de societate.

Referitor la admiterea de către instanța de fond a acțiunii civile în principiu, instanța de apel a menționat că, această soluție este justificată în partea încasării prejudiciului material, fiindcă nu au fost prezentate acte, privind împuternicirile din partea companiei „Rogers,, SRL și se impunea examinarea și altor cereri a ÎCS „Total Leasing,,SA , care nu fuse-se atrasă ca participant la proces ,iar soluționarea a astfel de pretenții au relevanță asupra cuantumului prejudiciului ce se pretinde a fi încasat de la inculpat.

Concomitent, instanța de apel a relevat că, acțiunea civilă în partea ce ține de recuperarea prejudiciului moral urmează a fi soluționată prin încasarea acestui prejudiciu de la inculpat.

5. Procurorul făcînd trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de apel. Recurentul invocă că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale. Totodată mai invocă că, instanța de apel neîntemeiat a respins ordonanța acuzatorului de stat de modificare a învinuirii în sensul agravării.

6. Judecînd recursul în raport cu materialele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează că, recursul declarat de procuror urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecînd recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală sau parțială a hotărîrii atacate și să rejudece cauza, cu pronunțarea unei noi hotărîri, dacă nu se agravează situația condamnatului.

Or, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze parțial, atunci cînd se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărîri ilegale.

În conformitate cu prevederile art. 414-417 Cod de procedură penală, instanța de apel urma să soluționeze paralel cu starea de fapt și chestiunile de drept, inclusiv: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate. În cazul în care s-ar constata încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărîrea instanței de fond urmează a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

7. Procurorul critică decizia instanței de apel în sensul pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penal, invocînd faptul că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În fapt, recurentul nu indică asupra căror motive nu s-a pronunțat instanța de apel, motivându-și în acest sens recursul în linii generale, invocând chestiunile de fapt și de drept pe care instanța urma să le soluționeze.

Totodată, motivele aduse de către autorul recursului, referitor la dezacordul cu aprecierea probelor de către instanța de apel, țin de starea de fapt și nu sunt prevăzute ca temei pentru recurs stipulate în art. 427 Cod de procedură penală.

8. Colegiul lărgit conchide, că în cauza dată instanțele inferioare n-au individualizat pedeapsa potrivit prevederilor art. 61, 75 Cod penal, iar aceasta s-a soldat cu numirea pedepsei neechitabile, ce se consideră eroare de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală – „*s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*”.

Potrivit prevederilor art.75 Cod penal, prin *criterii generale de individualizare a pedepsei* se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art.61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Limitele termenelor de pedeapsă, prevăzute în partea specială, sînt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite. Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvîrșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce.

Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvîrșite, se stabilește avînd în vedere persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația material, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului pînă sau după săvîrșirea infracțiunii, deci este vorba de personalitatea infractorului.

Categoria și termenul (limita) de pedeapsă ce urmează a fi stabilit este în dependență de circumstanțele atenuante și agravante, prevăzute de art.76 – 77 Cod penal, precum și, efectele acestora prescrise în art.78 Cod penal. În cazul constatării unor circumstanțe excepționale, corespunzătoare prevederilor art.79 Cod penal, termenul pedepsei poate fi coborît sub limita minimă a sancțiunii normei penale respective ori o altă categorie de pedeapsă mai blîndă.

Aceste criterii generale și speciale privind individualizarea pedepsei, sau valorificat anume în această ordine, fiind stabilit inculpatului termenul de pedeapsă principală și complementară, prevăzute de art. 264 alin.(3) lit.b) Cod penal.

După efectuarea acestei proceduri de individualizare și stabilirea duratei și cuantumului pedepsei, în cazul stabilirii închisorii, continuă operațiunea de individualizare a acesteia, dar în aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin numirea tipului de penitenciar și soluționarea chestiunii dacă pedeapsa numită inculpatului, acesta trebuie să o execute real ori sub raportul personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi trasă concluzia că scopul pedepsei poate fi atins prin suspendarea executării pedepsei aplicate vinovatului pe un termen de probă, de încercare.

Colegiul menționează că, aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal – suspendarea condiționată a executării pedepsei nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ea este un incident în viața acesteia.

Totodată, Colegiul remarcă că, textul art. 90 alin.(1) Cod penal, prin sintagma “poate”, oferă posibilitatea și nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile acestei norme.

Legea specifică: “ ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei...indicând numai de cât în hotărâre motivele...”.

Prin urmare, în sensul legii, în afară de motivele care au servit temei pentru stabilirea pedepsei principale, după caz, și a celei complementare, instanța trebuie să dea o suplimentară motivare de ce trage concluzia că vinovatul nu este rațional ca să execute real termenul pedepsei stabilite. Din examinarea condițiilor în care poate fi acordată suspendarea executării pedepsei, rezultă că aceasta nu este un drept al vinovatului, ci o FACULTATE A INSTANȚEI DE JUDECATĂ, care este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

Raționamentul instanței de-a suspenda executarea pedepsei, depinde, derînd cu celelalte împrejurări ale cauzei, de personalitatea vinovatului, de comportamentul acestuia anterior și după săvârșirea infracțiunii, în timpul urmăririi penale sau al judecării.

În cazul infracțiunilor săvârșite din imprudență, aprecierea conduitei persoanei vinovate depinde de atitudinea sa față de fapta comisă, față de victimă ori de partea vătămată, de compasiunea ce o manifestă în privința ultimilor, căroră, deși neintenționat, însă li s-au produs daune materiale și în special, morale, care, după caz, nu mai pot fi recuperate. În cazul cînd vinovatul nu manifestă părerea de rău față de nenorocirile, suferințele aduse prin acțiunile sale ilegale, convingerea că acesta nu trebuie să execute real pedeapsa închisorii, nu are temei.

În prezenta cauză, instanța de recurs, găsește întemeiate motivele recursului declarat de procuror și constată că, concluzia instanțelor inferioare, precum că, corijarea inculpatului este posibilă prin aplicarea prevederii art. 90 Cod penal - suspendarea condiționată a pedepsei, s-a tras greșit, neîntemeiat și din aceste considerente o va

excluse, nefiind considerat faptul că, prin această soluție se înrăutățește situația condamnatului.

Ca agravare a situației condamnatului se subînțeleg situațiile de schimbare a soluției din achitare în condamnare, de încadrare juridică la o infracțiune mai gravă, sau un alt aliniat nou, literă, de înlocuire a sancțiunii cum ar fi a măsurii educative în pedeapsă prevăzută de sancțiune, din amendă în închisoare, prin mărirea cuantumului aceleiași pedepse ori adăugarea la pedeapsa principală a pedepsei complementare, de aplicarea unor măsuri de siguranță la care nu fusese inițial condamnat, de reținere în recurs a stării de recidivă, a concursului de infracțiuni în loc de infracțiune continuată; situații de învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început ori orice altă modificare a învinuirii (imputarea altor acțiuni în locul celor imputate anterior, imputarea infracțiunii care diferă de cea imputată după obiectul atentat, caracterul faptei și acțiunii), care afectează dreptul inculpatului la apărare.

Cele menționate în acest aliniat nu se referă la situația din speță.

Din aceste motive recursul va fi admis cu casarea parțială a hotărârii în partea numirii pedepsei cu excluderea aplicării art. 90 CP.

9. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vasile Bolduratu, casează parțial sentința Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 30 mai 2013 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2014, în cauza penală în privința lui **Vrabie Serghei Andrei** în latura stabilirii pedepsei, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, conform căruia exclude aplicarea în privința lui **Vrabie Serghei Andrei** a prevederilor art. 90 Cod penal.

Vrabie Serghei Andrei se consideră condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 6 ani închisoare în penitenciar de tip deschis, cu privare de dreptul de a conduce mijloace de transport pentru un termen de 4 ani.

Termenul de executare a pedepsei lui **Vrabie Serghei Andrei** se calculează din momentul reținerii acestuia.

Decizia este irevocabilă.

Publicată integral la 18 noiembrie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Ion Guzun

Nadejda Toma

Iurie Diaconu

Petru Moraru